

Razgovor sa povodom: doc. dr Dušanka POPOVIĆ
i doc. dr Marijana CEROVIĆ, autorke modula *Medijska pismenost*
na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore

MEDIJSKA PISMENOST

NAČIN DA SE GRADI HUMANIJE I PRAVEDNIJE DRUŠTVO

Modul *Medijska pismenost* podstaći će studente da promišljaju o odgovornostima koje preuzimaju kao korisnici i kreatori medijskih poruka, istakla je Popović, dok je Cerović rekla da obrazovanje mladih treba da se zasniva na ideji da obrazovanje za demokratiju treba da se stiče još u školi

doc. dr Dušanka POPOVIĆ

doc. dr Marijana CEROVIĆ

Na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore tokom ljetnjeg semestra otpočela je realizacija modula *Medijska pismenost* u okviru projekta *Pripremanje budućih nastavnika u zemljama Zapadnog Balkana iz oblasti obrazovanja za demokratiju i ljudska prava*. Tim povodom za ovaj broj

DFC magazina razgovaramo sa autorkama modula doc. dr Dušankom Popović, profesoricom na Studijskom programu za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Studijskom programu za srpski jezik i južnoslovenske književnosti, kao i Studijskom programu predškolsko

obrazovanje i vaspitanje i doc. dr Marijanom Cerović, profesoricom na Studijskom programu za engleski jezik i književnost. Budući da je centralna aktivnost u okviru projekta izbor jednog od devet ključnih koncepata demokratske kulture koje ističe Savjet Evrope

i izrada modula za tu temu, doc. dr. Marijana Cerović je navela da su medijsku pismenost odabrale upravo jer razumiju njen značaj u savremenom društvu i jer su upoznate sa situacijom u crnogorskim obrazovnim institucijama.

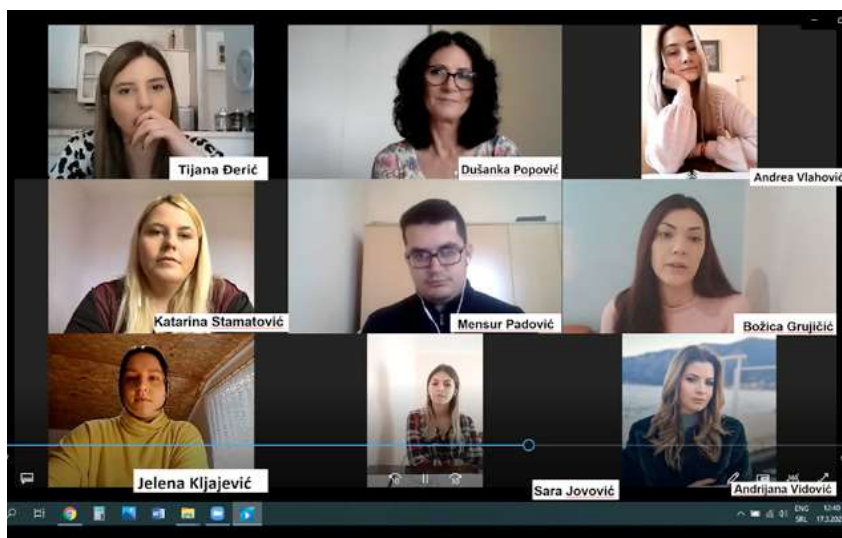
Uz to, doc. dr. Dušanka Popović kaže da pravo čovjeka na slobodu izražavanja, izbora i prihvatanja informacija koje plasiraju mediji obavezuje obrazovni sistem da osposobi mlade ljude, posebno podložne medijskom uticaju, da kritički razmišljaju i bezbjedno konzumiraju informacije koje im se kontinuirano serviraju u savremenom društvenom okruženju.

DIGITALIZACIJA ZAHTJEVA MEDIJSKI PISMENOG NASTAVNIKA

DFC: *Digitalni forenzički centar od osnivanja u svojim istupima i objavama naglašava značaj medijske pismenosti u borbi protiv dezinformacija i lažnih vijesti. Stoga smatramo da je kreiranje modula „Medijska pismenost“ za studente Filološkog fakulteta krupan iskorak za crnogorsko društvo. Šta je bila vaša motivacija da krenete u taj projekat?*

Dušanka POPOVIĆ: Značaj medijske pismenosti za ostvarivanje aktivne uloge svakog pojedinca, kako u kontekstu manje društvene zajednice kojoj pripada, tako i društva u cjelini, kroz razumijevanje, izbor i

U realizaciji učestvuju studenti sa tri studijska programa, ali ovaj modul isto tako može biti ponuđen studentima svih fakulteta koji pripremaju buduće nastavnike

Detalj sa onlajn predavanja

prihvatanje informacija različite sadržine, forme i namjere koje mediji plasiraju, čini se, još uvijek nije dovoljno prepoznat. Digitalizacija i nove forme medija, sve brži protok informacija i njihova količina zahtijevaju medijski pismenog nastavnika, kompetentnog da svoje učenike razumije, prati i priprema za kontinuiran i intenzivan susret s medijima različitih vrsta i višeznačnih poruka koje oni šalju.

DFC: *Upoznati smo da će modul biti realizovan u okviru projekta „Pripremanje budućih nastavnika u zemljama Zapadnog Balkana iz oblasti obrazovanja za demokratiju i ljudska prava“. Možete li nam reći čime ste se rukovodile i šta je bio vaš primarni cilj kada ste postavljale smjernice za modul?*

Marijana CEROVIĆ: Centralna aktivnost u okviru projekta koji ste pomenuli, čiji je nosilac Evropski Vjergelend centar a jedan od partnera u realizaciji Filološki fakultet, jeste izbor jednog od devet ključnih konceptata demokratske kulture (istaknutih od strane Savjeta Evrope) i izrada modula na odabranu temu. Razumijevajući značaj medijske pismenosti u savremenom društvu i poznajući situaciju u našim obrazovnim institucijama kada je ova problematika u pitanju, tu aktivnost prepoznale smo kao priliku da promoviramo

medijsku pismenost i ponudimo je, kao slobodan izbor, našim studentima. U realizaciji učestvuju studenti sa tri studijska programa, ali ovaj modul isto tako može biti ponuđen studentima svih fakulteta koji pripremaju buduće nastavnike.

PODSTAĆI STUDENTE DA PROMIŠLJAJU O ODGOVORNOSTIMA

DFC: *Šta očekujete od projekta, kako je on zamišljen i kako do sada ocjenjujete interesovanje studenata za pohađanje modula?*

Dušanka POPOVIĆ: Ljudsko pravo na slobodu saopštavanja, izbora i prihvatanja informacija koje plasiraju mediji obavezuje obrazovni sistem na osposobljavanje mladih ljudi, kao populacije posebno izložene i podložne medijskom uticaju, za njihovo kritičko i bezbjedno konzumiranje. Polazeći od *Referentnog okvira kompetencija za demokratsku kulturu* Savjeta Evrope, opredijelile smo se da, prije svega, studente podsjetimo na ključne koncepte medijske pismenosti i posebnost medijskog teksta kao konstrukta, na načine konstrukcije i dekonstrukcije medijskih poruka i pojam cenzure sa stanovišta urednika i čitaoca. Takođe, da ih usmjerimo na

prepoznavanje stereotipa i predrasuda koji prate oblikovanje medijskih poruka shodno njihovom cilju, te da ih podstaknemo da promišljaju o odgovornostima koje, kao njihovi korisnici i kreatori, preuzimaju. Važan dio ovog modula jeste metodički pristup medijskim sadržajima u osnovnim i srednjim školama, tj. kako se pripremiti za poučavanje u oblasti medijske pismenosti i kako to realizovati u učionici. Taj dio obuhvata i realizaciju prakse u školama tj. časova posvećenih medijskoj pismenosti.

S obzirom na to da se modul samo testira i da je njegovo pohađanje zasnovano na dobrovoljnoj osnovi – studenti su na samom početku kada im je modul ponuđen, a i kasnije kroz rad, pokazali izuzetno interesovanje – svojim angažovanjem u diskusijama, kritičkim promišljanjem i iznošenjem ličnih stavova o ključnim tačkama medijske pismenosti. Takođe, pokazali su posebnu zainteresovanost za istraživanje

problematike kojom se bavimo, te kreativnost u pripremanju prezentacija, postera i sličnih materijala koji prate rad na časovima. Jedna od važnih smjernica za implementaciju modula jeste da se tokom realizacije primjenjuju metode aktivne i interaktivne nastave, čime se demonstrira kreiranje demokratskog okruženja za učenje. Jedan od ciljeva projekta kao cjeline jeste pomoći budućim nastavnicima da u malim školskim zajednicama kreiraju demokratsku sredinu, a medijska pismenost je njen neodvojiv dio. Očekujemo da se prepozna značaj ovog modula za kompetentnost budućih nastavnika, te da bude dostupan svim studentima.

NASTAVNICI TREBA DA POSTIGNU VISOK NIVO MEDIJSKE KOMPETENTNOSTI

DFC: *Da li smatrate da medijska pismenost treba da se nađe kao obavezan predmet i u srednjim školama? Koliko je ona značajna za razvoj kritičke svijesti kod mladih ljudi?*

Duškanka POPOVIĆ: Iako elementi medijske pismenosti već odavno postoje u predmetnim programima nekih predmeta (npr. u *Predmetnom programu za crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost*, pa i kao zaseban izborni predmet u gimnaziji), to nije dovoljno za razvoj ove pismenosti u cjelini. Smatramo,

zato, da bi uvođenje medijske pismenosti kao posebnog i obaveznog predmeta značajno doprinijelo unapređenju razumijevanja medija, načina njihovog funkcionisanja i prihvatanja poruka koje emituju, pa time i razvoju kritičke svijesti u odnosu na društvena zbivanja u okruženju u kojem učenici borave. Osim toga, srednjoškolci bi dolazili na studije spremniji da ovu oblast dodatno proučavaju, proširuju i unapređuju. Smatramo, takođe, da svi nastavnici treba da postignu visok nivo medijske kompetentnosti koju je u procesu nužno unapređivati, što znači da prepoznaju kulturološku i moralnu dimenziju medija, da poznaju prava, medijsku politiku i njeno socijalno djelovanje i posjeduju kognitivnu medijsku sposobnost što se odnosi na znanje, razumijevanje i analizu sadržaja u medijima. Predmet bi, tada, mogao da se pretoči u međupredmetnu temu zastupljenu u sadržajima svih predmeta koji se u školi izučavaju i da ostvari status koji je lijepo opisan u jednom priručniku za ovu oblast iz regiona: *Medijska pismenost nije novi predmet, već novi pristup učenju svih predmeta.*

DFC: *Koliko usvajanje znanja o medijskoj pismenosti može doprinijeti razvoju društva u cjelini i koja bi, po vama, bila prva lekcija iz oblasti medijske pismenosti koju biste dali i stručnoj i laičkoj javnosti?*

Marijana CERović: Medijska pismenost je jedan od načina da se gradi i sačuva humanije i pravednije društvo, što neosporno čini osnov za njegov dalji napredak. Ako obrazovanje mladih zasnujemo na ideji da obrazovanje za demokratiju treba da se stiče još u školi, pri čemu svi, osim prava, treba da poznaju i svoje obaveze, pomoći ćemo im da budu aktivni i proaktivni članovi društvenih zajednica kojima pripadaju. To je ozbiljan i veoma zahtjevan posao, a na nama je, kao društvu i državi – da odaberemo. Prva lekcija iz medijske pismenosti bila bi da se svi zajedno zapitamo: *Da li mi kontrolišemo medije ili mediji kontrolišu nas?* I šta sve moramo znati da bi odgovorili na ovo pitanje...■

Jedan od ciljeva projekta kao cjeline jeste pomoći budućim nastavnicima da u malim školskim zajednicama kreiraju demokratsku sredinu, a medijska pismenost je njen neodvojiv dio

